

Balay SÜTLÜOĞLU

**ULUSLARARASI MÜLTECİ HUKUKU
VE TÜRK HUKUKUNDA SİĞİNMA
SİSTEMİ**

onikilevha
KURUMSAL YAYINLAR

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM GÖÇ VE MÜLTECİ HUKUKUNDAKİ TEMEL KAVRAMLAR

I. GÖÇ KAVRAMI.....	5
A. Yabancıların Ülkeye Kabulünün Tarihi Gelişimi.....	9
1. Erken Dönem Düşünürlerinin Fikirlerinin Tahlilinde Kullanılan Metot.....	9
2. Erken Dönem Düşünürlerinin Fikirleri.....	10
a. Genel Olarak.....	10
b. Grotius ve Vitoria: Seyahat ve Haberleşme Hakkı Temelinde Serbest Dolaşma Hakkı.....	12
c. Pufendorf ve Wolff: Devlet Egemenliğine Vurgu.....	14
d. Vattel: Sentezci Bir Düşünce Yapısı.....	15
B. Yabancıların Ülkeye Kabulüne Dair Teorik Temellerin İnsan Hakları Kavramıyla İlişkisi.....	18

1. İnsan Hakları Kavramının Gelişim Çizgisi	19
2. Düşünürlerin Fikirlerinin Mülteci Krizinin Çözümünde Rehberliği.....	21
II. GÖÇ VE SİĞİNMA KONULARINDA DEVLETLERİN POLİTİKALARI.....	23
A. Tarihi Arka Plan	23
B. Günümüzdeki Devlet Politikalarının Değerlendirilmesi.....	26
1. Mülteci Krizine Neden Olan Politik Gelişmeler	26
2. Hukuk ve Politikada Küreselleşme Değerleri.....	29

İKİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI MÜLTECİ HUKUKU

I. İLTİCA TANINMASININ YAKIN TARİHİ	33
II. BUGÜNKÜ ANLAMıyla MÜLTECİ SORUNU VE SORUNA YÖNELİK ÇÖZÜM ARAYIŞLARI.....	35
A. Devlet Politikalarında ve Uluslararası Mevzuattaki Geçicilik Vurgusu.....	35
B. Ulus Devlet Egemenliği Sorunu	39
III. MÜLTECİ KORUMA SİSTEMİNE TEMEL TEŞKİL EDEN MEVZUAT	43
A. Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1951 Cenevre Sözleşmesi43	
1. Sözleşme'ye İlişkin Tarihi Süreç.....	45
2. 1951 Cenevre Sözleşmesi'nin Yorumlanma Kapsamı.....	47
a. Viyana Antlaşmalar Hukuku Sözleşmesi Doğrultusunda Mülteci Sözleşmesi'nin Yorumlanması..	49
b. Sözleşme'nin Yorumlanmasında BMMYK'nın Rolü.....	50
c. Ulusal Yargı Kararlarının Sözleşme Yorumunda Kullanılması	52
d. Sözleşme'nin İnsan Hakları Hukuku Çerçevesinde Yorumlanması	53

e. Hukuki Çoğulculuk: Sözleşme'nin Yorumu ile Pratiğe Aktarılmasında Alternatif Bir Perspektif	56
IV. MÜLTECİ KORUMA SİSTEMİNDE DEVLETLERİN TEMEL YÜKÜMLÜLÜĞÜ: GERİ GÖNDERMEME İLKESİ	59
A. İlkenin Tanımı ve Kapsamı.....	59
1. İlkenin İnsan Hakları Sözleşmelerindeki Görünümü.....	62
a. İlkenin AİHS Kapsamında Değerlendirilmesi.....	64
V. MÜLTECİ STATÜSÜNÜN KAZANILMASI KONUSUNDA TEMEL ÖLÇÜT: HAKLI NEDENLERE DAYANAN ZULÜM KORKUSU	68
A. Zulüm Kavramının Tanımı	68
B. Zulüm Kavramının Yorumuna İlişkin Yaklaşımlar	71
1. Zulmün İnsan Hakları Hukuku Yaklaşımıyla Yorumlanması	73
2. AB Vasıf Yönergesi Çerçevesinde Zulmün Yorumlanması	78
VI. SİLAHLI ÇATIŞMALARDAN KAÇANLARIN ULUSLARARASI KORUNMASI	82
A. Savaşın Değişen Yüzü ve Silahlı Çatışmalar	82
B. Silahlı Çatışmalardan Kaçanların 1951 Sözleşmesi Sisteminde Korunması İmkânı.....	84
C. Silahlı Çatışmadan Kaçanların Korunmasında İnsancıl Hukuk ve İnsan Hakları Hukuku Normlarının Etkililiği.....	87
1. İnsancıl Hukuk ve İnsan Hakları Hukuku Normlarının Somut Olaya Birlikte Uygulanabilirliği	89
D. AİHS ve AB Hukukunda Silahlı Çatışmalardan Kaçanların Korunması	93
1. AİHM ile ABAD Arasındaki Diyalogu Görünür Kılan Unsur: Ciddi Zarar.....	93
2. İkincil Koruma ve İkincil Korumanın Yorumu Hakkındaki Mahkeme Kararları	96
3. Kitleli Akınlar için Tasarlanan Bir Mekanizma: Geçici Koruma	103
a. Tanımı ve Kapsamı	103

- b. AB Üye Ülkelerinde Geçici Korumanın Uygulanması..... 106
- c. Geçici Korumanın Sona Erdirilmesinde Dikkat Edilecek Hususlar.....110

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SORUMLULUK PAYLAŞIMINA DAYANAN
HUKUKİ MEKANİZMALAR ÇERÇEVESİNDE
TÜRK HUKUKUNDA SIĞINMA SİSTEMİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

- I. SORUMLULUK PAYLAŞIMINA DAYANAN HUKUKİ MEKANİZMALAR..... 113
 - A. Genel Olarak..... 113
 - B. Sorumluluk Paylaşımının Kilit Kavramı: Güvenli Üçüncü Ülke114
 - C. Dublin Sistemi'ne Göre Devletler Arasındaki Sorumluluk Paylaşımı117
 - 1. Sorumluluk Paylaşımı Sisteminin İşleyişi.....119
 - 2. Egemenlik Hükümü ile İnsancıl Hüküm Temelinde Sığınma Başvurularının İncelenmesi 123
 - 3. Sistemin İşleyişi Hakkında Eleştiriler..... 126
 - D. Mülteci Sorunlarına Bir Çözüm Arayışı Olarak Küresel Mutabakat 128
 - 1. Genel Olarak..... 128
 - 2. Devletler Arası İş birliği, Dayanışma ile Yük ve Sorumluluk Paylaşımı 129
 - 3. Yük ve Sorumluluk Paylaşımındaki Aktörler ve Mekanizmalar 133
- II. TÜRK HUKUKUNDA SIĞINMACILARIN KORUNMASI..... 137
 - A. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nda Koruma Çeşitleri..... 137

1. YUKK Kapsamında İkincil Korumanın Uygulanması	140
a. Bireysel Tehdit Ölçütü ve Ayrım Gözetmeyen Şiddet....	141
b. Uluslararası ve İç silahlı Çatışmalar.....	144
2. Geçici Koruma	147
a. Kapsam.....	147
b. Uygulama	149
c. Türkiye’de Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler..	151
d. Uluslararası İş Birliği Temelinde Geçici Koruma.....	155
B. Türkiye-AB Arasında İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşma.....	159
1. Genel Olarak.....	159
2. Geri Kabul Anlaşmaları.....	161
3. Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşması Hükümlerinin İncelenmesi	164
a. Kapsamı ve Uygulanması	164
b. Sığınmacılar Hakkındaki Uygulanma Kapsamı.....	167
C. 18 Mart 2016 Tarihli Türkiye-AB Zirvesi Bildirisi	169
1. Genel Olarak.....	169
2. Türkiye-AB Bildirisi’nin Hukuki Niteliği	172
a. Bildiri’nin Tarafları.....	172
b. Bildiri’deki Düzenlemelerin Hukuki Denetimi Sorunu	174
3. Güvenli Üçüncü Ülke Olarak Türkiye	177
a. AB Hukukuna Göre Güvenli Üçüncü Ülke	177
b. Yunan Adalarından Türkiye’ye Yapılan Transferler.....	179
c. Türk Hukukunda Geri Gönderme Yasağı	182
(1) Geçici Koruma Kapsamındaki Kişilerin Sınır Dışı Edilmeleri	183
d. Güvenli Üçüncü Ülke Şartı Olarak Etkin Koruma.....	186
SONUÇ	189
BİBLİYOGRAFYA.....	193